

важливих завдань щодо регулювання офшорного бізнесу назріла нагальна потреба у створенні єдиного регулюючого і контролюючого центру, яким, наприклад, міг би стати міжнародний інститут для регулювання і контролю офшорних відносин.

### **Список використаних джерел:**

1. Дубовик С.В. Анализ мирового опыта по налогообложению контролируемых иностранных компаний / С.В. Дубовик // *Налоги и налогообложение*. – 2010. - № 11. – С.7-16;
2. Ямко П. Ю. Податковий механізм офшорних країн: сутність, функції, інструменти / П.Ю. Ямко // *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. – 2012. - № 4. - С. 135-140.
3. Number of banks per country of origin [Electronic resource] / Commission de Surveillance du Secteur Financier (CSSF). – Mode of access: <http://www.cssf.lu>
4. Іващенко О.А. Проблема контролю за рухом капіталу в умовах волативності: ризики глобальної фінансової лібералізації / О.А. Іващенко // *Актуальні проблеми міжнародних відносин: Збірник наукових праць*. Випуск 111. Частина II (у двох частинах). – К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Інститут міжнародних відносин, 2012. – С.46-52.
5. Резнікова Н.В. Проблема реінституціоналізації світової економіки в умовах незалежності: нові виклики глобальному регулюванню / Н.В. Резнікова, О.А. Іващенко // *Інвестиції: практика та досвід*. – 2017. – № 10. – С. 5-10.

**О. А. Юрченко,**

*кандидат економічних наук,  
доцент кафедри обліку та оподаткування,  
Національна академія статистики, обліку та аудиту, м. Київ*

## **ПОРЯДОК РОЗРАХУНКУ МИТНИХ ПЛАТЕЖІВ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Активна участь України у світових інтеграційних процесах, набуття членства в Асоціації з Європейським Союзом вимагає поглиблених зовнішньоекономічних зв'язків. Однією з форм економічних відносин України з іноземними державами є зовнішньоекономічна діяльність, яка відіграє значну роль у підвищенні економічного зростання добробуту населення країни, зміцнення її положення на світовій арені. Застосування ліберальної моделі зовнішньоекономічної політики України полягає у використанні таких методів державного регулювання, які дозволять врахувати національні інтереси та гармонійно поєднати їх з вимогами інтеграції у світову спільноту.

Особливу увагу в цьому питанні слід приділити дослідженню розрахунку митних платежів при здійсненні експортно-імпортних операцій, які виступають важливим джерелом поповнення державного бюджету.

До митних платежів належать: мито, акцизний податок та податок на додану вартість з увезених на митну територію України товарів (продукції). Розглянемо детальніше кожен із них.

Під митом слід розуміти загальнодержавний податок, установлений Податковим Кодексом (далі – ПК) і Митним Кодексом (далі – МК), який нараховується і сплачується відповідно до норм МК, законів України і міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою (ст. 271 МК) [1]. В Україні застосовуються такі види мита: ввізне; вивізне; сезонне; особливі види: спеціальне, антидемпінгове, компенсаційне, додатковий імпортний збір. Їх характеристика представлена в табл. 1.

Таблиця 1

### Характеристика видів мита, які застосовують в Україні

| № з/п | Види мита      | Коротка характеристика   |
|-------|----------------|--|
| 1     | 2              | 3  |
| 1.    | Ввізне         | Встановлюється на товари, що ввозяться на митну територію України. Ставки ввізного мита визначаються Митним тарифом України.   |
| 2.    | Вивізне        | Встановлюється законом на українські товари, що вивозяться за межі митної території України.   |
| 3.    | Сезонне        | На окремі товари та інші предмети може встановлюватися сезонне ввізне і вивізне мито на строк не більше чотирьох місяців з моменту їх встановлення   |
| 4.    | Спеціальне     | Захисний захід, якщо товари ввозяться на митну територію України у таких кількостях або на таких умовах, які завдають чи загрожують завдати шкоди вітчизняним виробникам подібних або безпосередньо конкуруючих товарів.   |
| 5.    | Антидемпінгове | Застосовується у разі ввезення на митну територію України товарів, які є об'єктом демпінгу, які заподіють шкоду національному товаровиробнику  |
| 6.    | Компенсаційне  | Особливий вид мита, що справляється у разі ввезення на митну територію України товару, що є об'єктом застосування компенсаційних заходів. Компенсаційне мито виступає різновидністю митного збору, що характеризується підвищеним розміром і покликаний поставити у рівні умови внутрішні та імпортні товари шляхом компенсації різниці в цінах. Цей вид мита є однією з форм захисту внутрішнього ринку за допомогою протекціонізму і підтримки вітчизняного товаровиробника. Відповідно до Закону України "Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту" компенсаційне мито застосовується:<br>- у разі ввезення на митну територію України товарів, які є об'єктом субсидованого імпорту, яке заподіює шкоду національному товаровиробнику; |

| 1  | 2                          | 3   |
|----|----------------------------|---|
|    |                            | - у разі вивезення за межі митної території України товарів, для виробництва, переробки, продажу, транспортування, експорту або споживання яких безпосередньо або опосередковано надавалася субсидія, якщо таке вивезення заподіює шкоду.   |
| 7. | Додатковий імпорتنний збір | Це засіб забезпечення стабілізації та рівноваги платіжного балансу країни. У 2015 році такий збір було уведено в Україні тимчасово строк на 12 місяців. Додатковий імпорتنний збір справляється незалежно від країни походження та укладених Україною угод про вільну торгівлю з товарів, що є об'єктом оподаткування відповідно до положень МК. З 01.01.2016 року адміністрування додаткового імпортного збору в Україні було скасовано. |

*Джерело: узагальнено автором на основі [1]*

В Україні застосовуються такі види ставок мит: адвалорна – у відсотках до бази оподаткування, установлені ст. 279 МК; специфічна – у грошовому розмірі на одиницю бази, установлену ст. 279 МК; комбінована – складається з адвалорної і специфічної ставок [1].

Для товарів, переміщуваних через митний кордон України, на яких законом встановлені: адвалорні ставки, базою обкладення митом є митна вартість товарів; специфічні ставки, – кількість таких товарів у визначених законом одиницях виміру. комбіновані ставки, така база визначається відповідно до наведених вище правил (ст. 279 МК) [1].

Мито диференціюється відносно товарів, що походять із держав, які спільно з Україною входять у митні союзи або утворюють із нею зони вільної торгівлі. При введенні будь-якого спеціального преференційного митного режиму відповідно до міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою, застосовуються преференційні ставки ввізного мита, установлені Митним тарифом України.

До товарів, що походять з України або з держав – членів СОТ або з держав, з якими Україна уклала двосторонні або регіональні угоди про режим найбільшого сприяння, застосовуються пільгові ставки ввізного мита, установлені Митним тарифом України, якщо інше не визначене законом. До останніх товарів застосовуються повні ставки ввізного мита, передбачені Митним тарифом України.

Акцизний податок – це непрямий податок на споживання окремих видів товарів (продукції), визначених ПК як підакцизні, який включається в ціну таких товарів (пп. 14.1.4 ПК) [2]. Об'єктом оподаткування є, зокрема, операції з увезення на митну територію України підакцизних товарів (пп. 213.1.3 ПК); реалізації або передачі у володіння, користування або розпорядження підакцизних товарів (продукції), які були ввезені на митну територію України зі звільненням від оподаткування до закінчення строку, визначеного згідно з п. 213.3 ПК [2].

При нарахуванні податку із застосуванням адвалорних ставок базою

оподаткування є вартість товарів (продукції), що ввозяться на МТУ, за встановленими імпортером максимальними роздрібними цінами на товари (продукцію), які він імпортує, з урахуванням НДВ та АП (п. 214.1 ПК) [2]. При цьому перерахунок іноземної валюти у валюту України здійснюється за курсом, визначеним відповідно до ст. 391 ПК.

При обчисленні податку із застосуванням специфічних ставок за підакцизними товарами (продукцією) базою оподаткування є їх величина, визначена в одиницях виміру ваги, об'єму, кількості товару (продукції), об'єму циліндрів двигуна автомобіля або в інших натуральних показниках (п. 214.4 ПК) [2]. При обчисленні податку із застосуванням одночасно адвалорних і специфічних ставок базою оподаткування є база, визначена відповідно до п. 214.1 і 214.4 ПК.

Операції з увезення товарів на митну територію України в митному режимі імпорту є об'єктом обкладення ПДВ за ставками 7 % і 20 % (пп. «в» п. 185.1, п. 206.2 ПК). При цьому базою оподаткування є їх договірна (контрактна) вартість, але не нижче за митну вартість цих товарів з урахуванням ввізного мита та акцизного податку, які підлягають сплаті і включаються в ціну товарів (п. 190.1 ПК) [2]. При визначенні бази оподаткування перерахунок іноземної валюти в гривню здійснюється за курсом, установленим НБУ на 0 годин дня подання митної декларації (п. 391.1, 190.1 ПК). Порядок розрахунку суми митних платежів при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності представлено в табл. 2.

Таблиця 2

**Розрахунок митних платежів при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності**

| № з/п | Назва платежу | Формула розрахунку   | Приклад розрахунку  |
|-------|---------------|--|---|
| 1     | 2             | 3  | 4   |
| 1.    | Ввізне мито   | Нарахування мита (М) за адвалорною ставкою здійснюється за формулою<br>$M = MB \times CM_{adv} : 100,$ де MB – митна вартість товару;<br>CM <sub>adv</sub> – ставка мита, %.<br>Для нарахування мита (М) за специфічною ставкою використовується формула:<br>$M = K \times CM_{spec},$ де K – кількість товару у фізичних одиницях виміру;<br>CM <sub>spec</sub> – ставка мита в грошовому вираженні за одиницю товару | <i>Приклад 1</i><br>Фактурна вартість товару – €12 000. Курс НБУ на дату подання імпортером МД – 32 грн. за €1.<br>Митний орган визначив митну вартість товару в сумі €12 000, або 384000 грн. (€12 000 x 32).<br>Для товару передбачена адвалорна ставка ввізного мита в розмірі 10 %.<br>Розраховуємо суму мита:<br>384000 грн. x 10 : 100 = 38400 грн. |

| 1  | 2                | 3   | 4   |
|----|------------------|---|---|
|    |                  |   | <p><i>Приклад 2</i><br/> Фактурна вартість товару – €12000 (10 тис. пляшок ємкістю 0,5 л, тобто 5000 л, пиво солодового, код УКТЗЕД 2203000100). Курс НБУ на дату подання імпортером МД – 32грн. за €1. Митний орган визначив митну вартість товару в сумі €12000, або 384000 грн. (€12 000 x 32). Для товару встановлена специфічна ставка ввізного мита – €0,05 за 1 л.<br/> Як бачимо, митна вартість у цьому випадку не впливає на розмір ввізного мита.<br/> Розрахуємо суму мита:<br/> 5000 л x €0,05 = €250 x 32 грн.<br/> = 8000 грн.</p> |
| 2. | Акцизний податок | <p>Нарахування акцизного податку за адвалорними ставками здійснюється за формулою:<br/> <math>АП = В \times САП_{adv} : 100</math>,<br/> де В – вартість товарів (продукції) за встановленими імпортером максимальними роздрібними цінами без ПДВ та з урахуванням АП;<br/> САП<sub>adv</sub> – ставка АП, %.<br/> Для нарахування АП за специфічною ставкою використовується формула:<br/> <math>АП = К \times САП_{spec}</math>,<br/> де САП<sub>spec</sub> – ставка АП у грошовому вираженні за одиницю товару</p> | <p>За даними прикладу 2.<br/> АП на пиво солодове (код УКТЗЕД 220300)<br/> нараховується за специфічною ставкою і згідно з пп. 215.3.1 ПК становить 2,78 грн. за 1 л.<br/> Розрахуємо суму АП:<br/> 5000 л x 2,78 грн. = 13900 грн.</p>   |
| 3. | ПДВ              | <p>Сума ПДВ розраховується за формулою:<br/> <math>ПДВ = (МВ + Мито + АП) \times СПДВ : 100</math>,<br/> де СПДВ – діючі ставки ПДВ, % (7 % або 20 %)</p>   | <p>За даними прикладу 2.<br/> Митна вартість товару – 384000 грн.; ввізне мито – 8000 грн.; АП – 13900 грн.<br/> Розрахуємо ПДВ за ставкою 20 %:<br/> (384000 грн. + 8000 грн. + 13900 грн.) x<br/> x 20 : 100 = 81180 грн.</p>   |